

РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛИТЕРАТУРНИЯ КОНКУРС “ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ

На 24 октомври в зала “Байер”- Стара Загора бяха обявени победителите в 41-то издание на НЛКП “Веселин Ханчев”. Жури в състав: Пламен Дойнов, Мирела Иванова и Гергина Кръстева определиха най-добре представилите се от 91 участници..

Наградата “Златно яйце” и издаване на самостоятелна стихосбирка спечели Катерина Василева на 23 години от София за стихотворението „По-малък свят”. Отличието беше връчено от г-жа Милена Желева - заместник-кмет по “Култура и туризъм”.

Второ място - Мария Миланова на 19 години от София за стихотворението “Косата на баба”. Трето място - Михаил Руков на 19 години от София за стихотворението “Колапс”.

Журито присъди и девет поощрения.

Преди награждаването се състоя премиера на книгата “Безопасни игли и чуждо одобрение” от Мартин Кръстев, победител в миналогодишния конкурс.

ПО ПОВОД 30-ГОДИШНИНАТА НА В. “ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС”
Община Стара Загора,
Народно читалище „Даскал Петър Иванов-1988” – Стара Загора
и редакцията на вестника организират
НАЦИОНАЛЕН ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
ЗА ЕДНО СТИХОТВОРЕНИЕ НА СВОБОДНА ТЕМА
КОНКУРСЪТ Е АНОНИМЕН

Стихотворението не трябва да бъде публикувано!
НАГРАДИ: ПЪРВА НАГРАДА - 300 ЛЕВА
ВТОРА НАГРАДА - 200 ЛЕВА
ТРЕТА НАГРАДА - 100 ЛЕВА

ЩЕ БЪДАТ РАЗДАДЕНИ И ДВЕ ПООЩРЕНИЯ ПО 50 ЛЕВА

Начало на конкурса – 1 октомври;
последна дата – 30 ноември 2024 г.

Авторите изпращат стихотворението и личните си данни
в отделни файлове на електронна поща: konkurs_litglas@abv.bg

Резултатите ще бъдат обявени през декември 2024 година
на сайта на вестника www.literaturenglas.com
и на страниците на вестник „Литературен глас”.

101 ГОДИНИ ОТ ИЗДАВАНЕТО НА ПЪРВИЯ БРОЙ

ГОСТУВА НИ ДРУЖЕСТВОТО НА ПИСАТЕ-
ЛИТЕ ОТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО - 4, 5, 6 СТР.

Организаторите, журито и отличените млади поети

НОВИ КНИГИ

Традиционната годишна изложба на старозагорските художници беше открита на 5 октомври от 18 ч. в зала „Байер“

ХУДОЖНИКЪТ ГЕОРГИ ЗЛАТЕВ ПОЛУЧИ ГОЛЯМАТА НАГРАДА

54. ФЕСТИВАЛ НА ОПЕРНОТО И БАЛЕТНОТО ИЗКУСТВО - СТАРА ЗАГОРА 2024 - 21.11 - 4.12.
100 години след Пучини
125 години Анастас Петров
110 години Борис Христов
75 години балетна трупа на Държавна опера - Стара Загора

21 и 22 ноември /четвъртък, петък/
Начало: 19.00 ч. Край: 21.30 ч.
Сцена Опера Държавна опера - Стара Загора
100 ГОДИНИ СЛЕД ПУЧИНИ ПРЕМИЕРА ДЖАНИ СКИКИ
Комична опера в едно действие от Джакомо Пучини
Режисьор Михал Знаниецкия Диригент Владимир Кираджиев
Сценография Луиджи Сколио
LE VILLI (САМОДИВИТЕ)
Едноактна опера от Джакомо Пучини

23 ноември /събота/ Сцена Опера
Съботен следобед Начало: 18.00 ч. Край: 19.00 ч.
Авторски проект на Александра Дичева
ДИАЛОГЪТ СЪС САМОТАТА
Концерт-спектакъл с непознати камерни песни на композитора Тодор Попов и поезията на П. Яворов, Е. Багряна, Б. Димитрова, А. Разцветников и др.
Участват: Александра Дичева /пиано/, Анна Янкова /мецосопран/, Георги Бейков /бас/, Гергана Георгиева /сопран/

27 ноември /сряда/ Опера Фоайе Начало: 17.30 ч. Край: 18.30 ч.
Международен фестивал „Мартенски музикални дни“
100 ГОДИНИ КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
Представяне на автобиографичната книга „Слово и дело“ от Константин Илиев с участието на арх. Венцислав Илиев, син на композитора

27 ноември /сряда/ 19.00 Зала Опера Държавна опера - Пловдив
МИЛОСЪРДИЕТО НА ТИТ Опера от В.А. Моцарт
Диригент Диан Чобанов Режисьор Вера Немирова
Художник Юлиян Табаков

29 ноември /петък/ Начало: 17.00 ч. Край: 18.30 ч.
Опера Фоайе **САЛВАТОРЕ РУСО**
Представяне на издание, посветено на художника от Флавия Папачена /Flavia Papacena/ и авторска сценографска и костюмографска изложба

29 и 30 ноември /петък/ Начало: 19.00 ч. Край: 21.00 ч.
Сцена Опера Държавна опера - Стара Загора
ПРЕМИЕРА - КОПЕЛИЯ
Комичен балет в три действия по музика на Лео Делиб
Хореография Луиджи Мартелета
Сценография и костюми Салваоре Русо

1 декември /неделя/ Начало: 16.00 ч. Край: 18.00 ч.
Опера Фоайе
СПОМЕН ЗА КАМЕН ЧАНЕВ /1964-2020/
Представяне на документална изложба и видеокадри с участието на изпълнителя.
Посвещава се на 60 годишнината от рождението на големия български тенор.

2 декември /понеделник/ Начало: 18.00 ч. Край: 20.00 ч.
Опера Фоайе
ЗА ЛЕКОТАТА НА ТАНЦА - КАК ВИЖДАМЕ, ОПИСВАМЕ И ЗАПАЗВАМЕ ТАНЦА ДНЕС
Лекция и семинар на Проф. Д-р Габриеле Брандцетер от Свободен университет - Берлин
Преводач и координатор на събитието Ивета Маринова

4 декември /сряда/ Начало: 19.00 ч. Край: 21.30 ч.
Зала Опера Софийска опера и балет
РЕЙНСКО ЗЛАТО Пролог от тетралогията „Пръстенът на нибелунга“ в четири сцени от Рихард Вагнер
Диригент Ева-Алексис Крисст
Режисьор Пламен Карталов Сценограф Ханс Кудлих

Фестивалът на оперното и балетното изкуство се организира от Държавна опера - Стара Загора и се провежда със съдействието на Програма „Култура“ на Община Стара Загора, Министерството на културата и Национален фонд „Култура“.

Атанас Капралов

РОДИНАТА

Насън
я виждам
перодена.
Свободна.
Втурната напред...
Уви! – от вирус повалена,
родината душа бере.
С небе помътено...
Излишна, топи се милата...
Без вик...
И няма кой да ѝ предпише
магичен антибиотик.

Не вият в нейната посока
линейките...
По навик стар –
отвсякъде наместо доктор
на помощ прашат ѝ
гробар...
Но твърде рано е за гроба!
Напразно гарвани кръжат...
С юмруче в нейната утроба
пак някой блъска,
търси път.

И вместо да скимти за милост,
тя, с гърд раздрана,
в кръв и пот –
напряга сетните си сили
да се повтори
в друг живот:
Не като днес –
болнава, боса.
И не в живот –
за срам и мъст.
А в горд живот,
през който носи
с надежда своя вечен кръст.

СПОМЕН ЗА УТРЕ

Страхувам се, че някой ден
и аз ще остаряя.
А ти единичка ще си с мен
по тихата алея.
Представям си с бастунче как
годините ще пъдм
от свойте пясъчни крака,
макар че сме осъдени...

Навярно някъде пред нас
ще светят кипариси.
Какво ли ще си мисля аз?
Какво ли ще си мислиш?...
Дано сме толкова добри,
че просто се усмихнем,
преди зелените искри
да ни засният тихо...

И ще възкръснем след мига,
когато свърши всичко –
в далечен спомен...
...Отсега! Обичам те, обичам...

ДЪЛГ

Там горе –
лешояд крѝжи...
Там долу –
червеят причаква те...
Присъда е да бъдеш жив,
цпом живите са за оплакване.

А ти си
в дълг към този свят:
да смъкваш на лъжата пудрата,
на алчността да прашаш глад,
да целиш пошлостта по мутрата...

Макар облъскан сам до смърт,
ще къташ къшета на бедния,
пред слабия ще стъпваш път
и вярваш:
пръв ще е последният!

Духът ти горд ще продължи
в повторна плът
след звездно скитане...
Присъда е да бъдеш жив,
но...
все пак е за предпочитане!

БЕЗИМЕННИЯТ

Страхливците са там отзад –
те ще живеят сто години...
А ти си в бомбения ад
с присъда ясна –
да загинеш.
Като дивак, загубил ум,
пъзлив и стреляш,
пеуващ,
храчиш...

Но смъртоносният куршум
да те пожали?
Няма начин.
Той блъсва твоето чело
със скоростта на тишината
и ти, чуплив като стъкло,
се разпиляваш по земята.

Войната свършва в този миг
за теб.
Без орден за заслуги.
Без почести...
Просто – войник,
заровен с хилядите други.

И ако те бележат с кръст
ще е безименен,
защото
ти вече ще си само пръст.
Пръст,
бремнен с безброй животни.

Пръст,
лакома като смъртта.
Пръст,
за която днес загина.
Пръст от безкрая на света
с цвят,
вкус
и мирис на родина.

МОЛИТВА ЗА БЪЛГАРИЯ

Дрипава е моята родина –
с мършава снага,
с очи кахърни...
Но това съвсем не е причина
аз от нея днес да се отвърна.

Не че вчера царствена била е –
що сатрапи помни,
що яреми!...
Божем е очаквала накрая
ангел чер душата ѝ да вземе.

С китката за чест, за чисто име
крила се е в пещери,
по чуки...
И родата българска я има –
даже Левски от гърдата ѝ сука.

Сетне от самата произпядна
той в небето
всички нас
прицели:
ред е да сме живи и свободни,
вместо да сме живи оскотелни!...

Прекиняла от възторг нахалост,
вярата ни днес Балкан си вдига –
гърбом синевата е подпряла,
но я свличат
рани от вериги...

А пък аз за кой ли път осъдвам
с тихата молитва:
Майко свята,
викам твоето вчера –
път по тъмно,
твойто утре –
стъпка в светлината!

Йордан Пеев

ДИХАНИЕ

Какво ли ще остане подир нас:
тетрадка пълна с обичливи срички,
очакване в несбъднатия час
и трепет след хлапашкото ни вричане?!
И сенки от поредния копнеж
в наивния ни опит за щастливи.
Лирична жар превърнала се в скреж
от погледи без страст и съпротива.
И куп неизживени суети,
разпръснати на времето във скута.
И вечния Сизиф ли ще си Ти,
и колко още камъка ще буташ?!
И само миг след сетния ни час,
отлитнало в безкрайността дихание
ще отпечата в пенелта под нас
Светулка и Човек в едно събрани...

ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

„Говоря лично с БОГ
по негова молба!“
Константин Павлов

Приплъзват се камионите по склона
по пътя врязан в скута на гората,
с безръки трупи,
спомен за корони,
сбогуващи се с живите си братя.
След час ще ги стоварят по адреси
в очакване на зимното начало,
а в тях живее още птича песен
и свири вятър с призрачни кавали...
Дърва за огрев -
есенна надежда,
припламнал танц,
жарава в снежни нощи,
която днес прилежно ще подреждат
стопаните в очакване на още...
Камионите се връщат облекчено,
катерят рамената на гората,
оплитайки сезони,
хора,
време,
а горе нови купчини ги чакат.
Дърва за огрев –
струпаня потребност,
която зимата превръща в огън,
но моят дом остава вечно леден,
без да съм чул,
за какво говориш
с Бога?!

КЪЩА

Все тази тишина...

И тази къща.
И същият диван,
картини,
маса.
И вечната надежда за завръщане,
и опита от всичко да избягаш.
Таваните - напукани разятия,
свидетели на празни дни и нощи,
подпирени от стените като с лакти,
тежат като писмо за смърт по пощата.
Тук няма никой.
Даже мен не няма.
Дори и сянката ми е измислена,
и този дом застинал като камък,
и масата,
дивана,
и картините...

на баща ми

Димитър
Миткольо,
не стана хаджия,
като Хаджи Димитра...
Няма какво да крием,
по-инак душата му литна.
По-друго му пъ славея
на ози връх, пълен с мъка,
ама какво да се прави:
Ние сме от сачмалъка!
Ние сме от таз дружина,
дето на брега не слезе,
нито пък млади загинахме.
Свободата не ще трапеза!
Късно е, Митре, за тюккане,
осемдесет и кусур са ти в кантара!
Радецки отдавна отплува.
Друг му е байрактаря.
Стига си скърцал със зъби!
Айде, отпусни юмруците!
Вечните, Ботеви стълби,
нека ги качват внуците...
Нищо че не си хаджия,
сигурно така и трябва.
А сега, сипи по ракия!
Безсмъртието се отлага...

БИВОЛИ

„Разстрел, и след разстрела — червей.
Това е толкова просто и логично.“
Никола Вапцаров

Гърчави биволи с ребра на триони.
Бавно пристъпват. Каруцата теглят.
Гледат с очите на тъжни мадонни.
Идват отникъде. Никой не следват.
Скърцат протяжно зад тях колелата,
като ръждавали панти на зимник...
В дупка ще хвърлят зад хълма телата.
Колко ли още по тоз път ще минат?!
Вътре в каруцата - струпани трупове,
струпани горести,
радости,
верии...
Скоро под буците ще се затрупат
скръбните сенки на вечни химери.
Биволи мършави. Биволи черни.
Дом ви е туй гарнизонно стрелбище.
Просто прехрана е... Брат ви е червея.
И смъртта като сено ще преживяте,
биволи гърчави,
биволи черни...

Морето е разглезен мъж
безброй момичета прегръщал
и щом прегърне ги веднъж,
при него винаги се връщат!
С пенливи устни от вълни
целува младото им тяло
и като струна в тях звъни,
което им е обещало...

НУЖДА

„Не е измислица морето
и щастieto съществува...“
Христо Фотев

Тъй нужни са ми пясък и море,
и две очи, с които да ме сочини,
и с тях обратно да ме прибере
брегът, щом стана слаб и безпосочен!
Тъй нужни са ми път и стръмен връх,
и зъберната стража покрай него,
в които нежният ти, топъл дъх,
потоци сияват да ме погледат!
Тъй нужни са ми вятър и крило,
разрязали лазура на парчета,
и туй, което вече е било,
да сбъдам с Теб на всеки километър!
Тъй нужна си ми, Ти!... И тез неща,
че тъй илюзиите стават истини,
но ако се разминем на света,
ще си останем просто таз измислица!

РИЗА С ДЪЛЪГ РЪКАВ

Светла Андреева

В памет на Йордан Кръчмаров, пред чиято поезия се прекланям!

Този година месец май се оказа дълговеи. Сутрин слънцето печеше ярко, следобед хоризонтът потъмняваше и се изсипваше поросен дъжд. Влагата отгони прашеца на прещфелите дървета и прогони пчелите. По тротоарите се плисаха локви застояла вода, витринните на магазините се набраздиха от мътни вадички. В кафенетата на открито прибраха бързо столовете и свиваха тенитите над металните маси, поръждавели от влагата. Все още бе хладно и жените не смееха да обекат пъстрите си летни рокли....

От една седмица местното районно полинейско управление бе засиано със странини сигнали. И жени, и мъже съобщаваха, че в града се движел мъж, облечен само с риза, въпреки хладното и дълговно време. Единият ръкав на ризата бил къс, а другият – дълъг. И когато към него се доближал някой, мъжът навивал дългия ръкав на ризата, изпод която се показвала глава на... змия! Ядлото ѝ било усукано около ръката на мъжа, змията плезела език и клатела глава, а гражданите застинали на място от шока. Истинска била змията, не от тези имитации, които продавали в магазинчетата за майтанчийски пособия, защото мъжът бързо я прибирал в ръкава си, като ѝ говорел нещо тихо и ласкаво. Да е луд, не е луд, казваха шокираните граждани, но това трябва да престане, защото всички изпадали в истерия....

Кой е този мъж, блъскаше главата си Драголюб Михайлов, докато гледаше как дъждовните капки браздяха отдавна неситите стъкла на прозореца. Ама пък и чистачка бяха назначили в полицията, още първата седмица, когато постъпи, изчезна чадърът на колежащата му. Вдигна се оделия и чадърът, незнайно как, бе върнат. После изчезнаха пари от нечия чанта, само че този път никой не ги върна.

Но кой бе този мъж, как да го открие, поне описание да бяха дали шокираните граждани, мислеше си дознаателят, подпrial глава с две ръце. Съобщаваха само, че бил висок и строен, с вълниста, побеляла коса над лявото око, и обикновено шiel кафе в барчето срещу сградата на театъра. Обичал да сяда на масата под кипарисите, често при него се отбивал директорът на местната оперета - драматургът Стоянов. Разговаряли оживено и подчертавали нещо на някакви листи. Аха, ами сигурно е някакъв от бранша, тоест, автор или нещо подобно... Охоо, да, сети се Драголюб Михайлов, щеше да се обадя на Сияна, местната писателка, по-застаряваща красавица и с дългогодишен актив в Клуба на дейците на културата.

Посрещна Сияна Грънчарова в малкото служебно барче на първия етаж. Тя остави мокрия си чадър, тръсна рижите си коси и протегна две ръце към него. Както винаги бе сърдечна спрямо него, а той я целуна приятелски по двете бузи. Ъххна го на скъп парфюм, и като седнаха до масичката, Драголюб пророни тихо: нямаш остаряване....

След като ѝ разказа за шокираните граждани и техните сигнали, Сияна внезапно избухна в кикот. Ами да, това бил поетът Първан Стоев, направо гениален поет, изтъкан целия от поезия.

-Познаваме се отдавна, пише страхотни стихове, аз пък, нали знаеш, съм бeлeтpист, и един ден, като седяхме под кипарисите, знаеш ли какво ми предложи?

-Какво? Да не би да те е свалил? - е известна доза ревност каза Драголюб и се учуди на себе си. Откъде се взе тази ревност?

-Не бе, ех, че си и ти! – изкикоти се отново Сияна - Вика ми: ти, така и така, пишеш проза. Аз имам няколко разказа. Ти пък имаш няколко стихотворения... Дай да се кооперираме, аз ще издам книга със стиховете, ти – с проза... Абе не е лош човек Първан, страхотен поет, толкова тъжен, самотен. Преди година в театъра играха неговa пиеса, два сезона залата бе препълнена....

Сияна Грънчарова отпи от коняка в тумбестата ниска чаша и очите ѝ светнаха.

-Ти какво си решил? Да не би да му направите нещо? Защо го викаш?

-Искам само да го предупредя да не плаши повече хората

-Той пиe много, но не е скандалджия, напротив – весел, общителен и добряк....

Когато Първан Стоев влезе в кабинета на дозателя, бе с обичайната си риза с един дълъг и с един къс ръкав. Драголюб Михайлов скочи назад и столът зад него се завъртя, очакваше всеки момент онзи да навие ръкава и оттам да се покаже вълчугото. Само че поетът стоеше тихо и кротко на стола и разсеяно гледаше как майският

се сети за дългия ръкав и за това, дали в него имаше нещо.

Към края на май дъждовите спряха и слънцето изсуши подгизналия град. Пъстри-те рокли не жените шествах по тротоарите, късите панталони и тениските замениха якетата и плътните дънки, а кафенетата по тротоарите и градниките събраха обичайните си клиенти. Понякога в обедната почивка и Драголюб излизаше да подиша въздух и да проветри главата си от членове, алинеи и параграфи, от наказателни и процесуални кодекси. Пийваше по едно кафе с минерална вода и винаги минаваше край кафенето пред театъра. Търсеше с поглед масата под кипарисите и с учудване разбра, че всъщност се надяваше да види поета Първан Стоев. И един ден, когато се прибли-ваше в къщи, към шест часа вечерта, от масата под кипарисите някой му махна. Позна белия дълъг ръкав на ризата, посребрения перчер над лявото око и се спря изненадан от самия себе си : най-после!

След малко двамата седяха под кипарисите, които ухаеха на гробище, на морски бриз, на напечен от слънцето пясък и сякаш се чу зъб на цикади. Първан Стоев мирнеше на алкохол, сигурно бе глътнал вече няколко коняка, и поръча един и на Драголюб. Не, не мога, трябва да се прибирам, жена ми чака, искахе да каже дозателят, но вместо това усети странна парализа.

-А бе прави се, че ми вярваш, бе! - наклони се към него поетът – Но да си призная, вчера продадохме с баща ми сто прасета, и сега мога да почерпя! Наздраве!

Скандалът в къщи не му се размина, но дозателят героично изтърпя упреците на жена си, след което отиде в хола и взе да разгръща книгите в библиотеката. Освен сборник на Недялко Йорданов, имаше и книги с поезия на Борис Христов и Валери Петров, друго нямаше. Затова пък бе пълно с романите на Артър Конан Дойл, Агата Кристи, Реймънд Чандлър и Стивън Кинг. Май че трябваше да разчисти библиотеката....

Колкото и да обикаля книжарниците в града, не намери нито една стихосбирка на Първан Стоев. Не знаеше дори дали има издадена книга. Затова когато се обадя на Сияна, тя се съгласи да му даде единствената си бройка от единствената му книга, и то само временно. По цели вечери Драголюб четеше, препрочиташе я и после се мъчеше да разбере какво го бе запленило чак толкова в тези стихове. Особено му харесваха „Бране на момини съзвиз“, „Цигански романс“, „Кози след дъжд“, „Балада за орела“, „Сбогуване“. Някаква тъга стискаше гърлото му, очите му се навлажняваха и дозателят шепнеше на себе си: гениален, гениален....

След две седмици Драголюб Михайлов трябваше да пътува за столицата на спешно съобщение, а билети за самолета нямаше. Стоеше неловко в офиса на самолетното

дъжд пръска вадички по прозореца

-Този година лините закъсняха да цъфнат – пророни тихо той.

Драголюб мълчеше, само преглътна мъчително, като си мислеше: има ли змия в ръкава, или няма...Може да има, но може и да няма, каза си той, и докато се чудеше, поетът занарежда:

„Сърая във бронята на лепената риза.
Свет очи в мътилка на пахитието –
под утайките на хлядли илюзии
свирам рой звездици да ми светят.
Плащам си... И тържам за небето.“ *

Дозателят слушаше, забравил за змията и защо го бе повикал. Странно излъчване имаше този мъж. Дали защото домашният му любимец бе змия? Не, не заради това. Без да иска, Драголюб се опита да осмисли чутите стихове. Искаше да чуе още нещо, но поетът се усмихна тъжно.

-Знам за какво ме викате – отрони Първан Стоев - Няма повече да правя така....

Каза го като дете, осъзнало вината си и това върна Драголюб към целта на срещата. Но толкова много му се искаше да чуе още стихове, струваше му се, че може с часове да стои до него и да слуша поезия. Той не обичаше поезия, четеше само Реймънд Чандлър и Агата Кристи, е, от време на време и някоя книга на Сияна. Но сега повече от всичко му се искаше да слуша поета....

-Да, да – заекна дозателят – Вярвам Ви, но все пак, трябва да съставим протокол – смутено започна да обяснява той.

След като подписаха протокола, си стиснаха ръцете и този път Драголюб изобито не

„Моите гълъби вече ги няма.
Мама тихичко разказва
как мъничките всяка нощ на прага
са чакали да се завърна у дома.
И тъй усаснали като свеицици.
От студ. От скръб. От самота.“ *

Първан Стоев рецитираше тихо, вперил поглед някакъде, къде, дозателят не разбираше. Усещаше, че не може да стане от стола, а поетът продължи : „Моите гълъби вече ти няма./ Няма ги моите гълъби.“ +

-Наздраве! – вдигна чаша той.

-Наздраве! – развълнувано отвърна Драголюб и отпи глътка от коняка.

-Знаеш ли, господин полицай, спечелих един проект за киносценарий, и искам да почерпя. Ще поръчам пържоли с гъбен сос, салатата и пържени картофи... Какво ще кажеш?

-Ама как така, трябва да се прибирам... - промълви смаян дозателят.

Ако жена му Мария разбереше, че седи на маса под кипарисите и се черпи с един пиян поет, скандалът не му мърдаше. Пък и откъде накъде ще го черпи, те едва се познаваха, и това, че Драголюб харесваше стиховете му, които го вълнуваха по особен начин, не бе причина да стои тук цяла вечер.

-Ама ти наистина ли си спечелил проекта със сценария?

Дозателят го изгледа подозрително. Не знаеше какви пари бе получил Първан Стоев за този проект и дали наистина го бе спечелил, но му харесваше да стои под кипарисите, да гледа разсеяно хората край себе си и да чувства как се отпуска на вълните на мерената реч

бюро и се чудеше какво да прави, когато зад прозореца някой му махна с ръка. Бе Първан Стоев, който влезе бързо, и като разбра за какво става дума, каза ясно, високо и гневно, с нетърпящо възражение тон..

-Какво? Няма билет за господин Стойков? Вие знаете ли кой е той? Ами той е гастролиращ артист, известен в цяла Европа, тази вечер трябва да играе на сцена, а вие не му давате билет?

А Драголюб Михайлов бе толкова изумен, когато красивата руса госпожица зад бюро-то усмихнато му подаде заветния билет, че нямаше време нито да му благодари, нито да му признае колко гениален поет е той....

Затова когато Първан Стоев умря от цироза, първи след ковчегата вървеше Драголюб Михайлов, стиснал китка бели хризантеми. Дозателят изобито не предполагаше, че поетът е болен, тъй като никога не се бе оплаквал. Бе ясен октомврийски ден, алените на гробището бяха засипани с опаднали листа и с иглички от кипарисите, мирнеше на черква, на напечен от слънцето пясък и на морски бриз, но цикадите никакви не се чуваха. На душата му бе тежко. Никога не усия да каже на Първан Стоев колко обичаше стиховете му и какъв гениален поет бе. Затова започна да реди на глас:

„Окаяна е, Боже, съдбата на човека!...
Единствен той пътува
докато стане прах.
И няма да узнае дали пръстна е лека
Под момините съзвиз, които си набрах.“ *

* Стиховете са на поета Йордан Кръчмаров от Добрич

ГОСТУВА НИ ДРУЖЕСТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ - ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Уважаеми читатели, поети и писатели, колеги!

Радостни сме от това, че творбите ни присъстват на страниците на почитаната от нас словесна трибуна – вестник „Литературен глас“! Със стиховете или разказите, представени на тази страница, Великотърновското дружество на писателите към СБП дава заявка за активно участие в национална литературен живот. Опитваме се да подкрепим и младите автори на Велико Търново, насърчавайки техните поетични и прозаични опити. Смятаме, че има какво да добавим в културната съкровищница на родината. Защото във времена на апокалиптична конфронтация и принизяване на литературата до звуков фон или компютърноекрана проекция, написаното слово е описано да пребъде. Или с други думи, всичко тече и отминава, но написаното остава!

Бъдете зорави и честити!

Светла Андреева,
председател на Дружеството на писателите във В. Търново към СБП

Янислав Янков

УСМИВКА

Помни забързаните късни влакове,
случайните градчета орехови,
където по хотелите заспивахме
в прегръдката на детското безгрижие.

Тогава по разкаляните улици
с пробудени прозорци и без вятър
работниите мълком се прибраха,
отровени от мартенския въздух.

Тогава от кубетата на църквите
обаждаше се гълъбът в просъница.
И по леките кротко се разпалваха
горчивите и късните лалета.

Заобляше корем тогава хлябът ни
и мирисът му бе до болка сладък.
Цъфтеше на пекарите по милните
нощта със ситното си бяло цвете.

И стаите в хотела се изпълваха
от стъпките на тези късни звуци,
от южната усмивка на България,
от твоята и моята усмивка.

ИЗХВЪРЛЯНЕ НА ДУМИ

Така е късно да удавя
небето си с коняк и вино.
Крака, ръце, глава и всичко
от много път е изхабено.

Захвърлен до самотен въгл
на тъмния гараж – живота,
се мъча с фарове да видя
миражите си зад стените.

Но фаровете ми са слепи.
Непробиваем склон е мракът.
Замръзнали са буталата,
ръжда дълбока ги проижда.

От празните купета само
се плезят избелели снимки,
където болните старици
играят с кукли и маниета.

Каква тъга за свят отминал,
за шапки със цветя и птици,
с бастуни от дърво за флейти
и за интимни чекмеджета!

Момичето с акордеона
е майка ми, а мен ме няма.
Ще минат седем тъжни зими
да видят снимка с мен и мама.

Но думата за друго беше –
за виното и за тъгата,
за старите коли в гаража
и за изхвърляните думи...

Стефания Цанкова

ЕДНА ЛЮБОВ, С КОЯТО ДИША-
МЕ
Къде ли е домът на времето?
Сезоните дали се движат?
Вселената с въпроси бременна
пренася тайните верижни.
Препускат дни, пресичат вечности.
Кинят посоките във вените ...
През граници на куп далечности-
къде ли е домът на времето?
Докато дълго пътешествахме
възможно е и да се лутаме
с прозрение, че не е лесно
по тези питачи маршрути.
От пулса си компас ще вземем
към топлатата сърдечна ниша,
издигнала дома на времето
в една любов, с която дишаме.

ГОРЕЩ ВЯТЪР

Споменият вятър ме достигна
и с горещи, пламенни юмруци,
срина за секунди снежни диги,
преобърна облачни каруци,
стресна нискостъпващи заблуди,
ледени понятия за кротост,
завъртя във шените си лудо
плахостта ми с трепети на лотос.
Запоkitи всяка вероятност
за безстрастна, бавна ежедневност.
(От години гледам във краката си
с мисълта какво ще кажат хората...)
Трябва този вятър да прогоня!
Свикнала съм с хладно примирение
като звук забравен да се роня...
Но пренесе вятърът вихрушков
дивото целуване на устни
с жарките прегръдки непослушни.
И не искам спомена да пусна!

Преслав Сивков

ШЕПА ПЯСЪК

Колко близо беше ти до мен...
А сега дори сякаш те няма...
Аз вървя в един дъждовен ден...
Търся любовта си, разпиляна...

Шепа пясък ли е любовта,
С която ти и аз,
замък построихме с теб... За двама...
Има ли го тук, сега...
Или есенна вълна
всичко заличил... И нищо не остана...

Този разказ е банален, знам...
Всеки своя болка преживява...
Но светът не е устроен за сам...
Приказката просто продължава...

НЯМА КАК

Няма как да върнем любовта...
Няма начин да я задържим...
И когато тръгне тя...
по-добре в този миг...
просто двама с теб замълчим...

Няма как – отново ти и аз...
Да се срещнем в този луд живот...
Няма път един-единствен за нас...
Няма лодка, няма брия...
Няма как да продължим без любов...

Как да скрия, още ме боли...
Спомените бавно се топят...
Ситен дъжд навън вали,
и градът отдавна спи,
самотата в този миг пак звъни...

Няма как да си простим...
Няма как да продължим...
Няма как да върнем времето назад...
Като есенни листа...
Като утринна мъгла...
Разпильяхме неусетно любовта...

Данила Райчева

ЛУННИ ПРЪСТИ
(на майка ми)

Понякога те побирам в една снимка.
Бледосиня, почти прозрачна.
И си спомням как като дете
долепах ухо до гърдите ти
и чувах океани,
морета,
и вятър, който облизваше солта от техните
шени – рапаните.
Не помня колко пясъци прерових оттогава,
за да намеря рапан, през който да чуя теб.

Понякога те побирам в една снимка
и се смея на глас –
в единия ъгъл,
като някакво лунно затъмнение,
често се виждаше пръстът ти.
Друг път не мога да те побера никъде.
Тогава ставам и започвам да търся снимки
на воите пръсти.

Художник: проф. Иван Бочев, Велико Търново

Здравко Пеев

ПЕСЕН ЗА ПАСТИРА АНГЕЛ

Чуй възгласите на пастира:
радост, мъка в тях събира:
- Ех, и ей, и ой, и ай -
пастирът пее в своя рай.
Пази сенки, пази стадо белорунно,
пази и тревата, кучето целуне,
и го пусне, и натири през полето -
кучето търчи, онашки вири клето.
А пастирът песента си пак запява
и оглася тръни, храсти, долове държавни.
Връща се жена му - булчицата черна,
беше му тя верна, верна и неверна,
после с богатши за Турция замина -
колко време мина - не една година...
Пей, пастире, смей се, стадото изкарвай,
агънне да носип - майките ти вярват,
агънне и гъби, или росна билка -
жив да си, пастире, а не на носилка!
Бъри, гръм и вихри нека те отминат -
пей, плачи, пастире - само да те има!

пак вали
листовичка
си взема душ

лятна вечер
съседки си приказват
през плета

първи слънчогледи
озъртат се за
лялото

Петър Пацев

ОГНОВО СИ ПРЕДСТАВЯМ

Отново си представям, че сме млади,
понесени в безоблачно небе...
Сред есенни и хладни листопади,
докоснали горещите ръце!
Какво не ми достига днес, не зная
да бъда този, ветровит хлапак?!
Със сладка нежност пак да те омая,
както някога..., в есенния мрак!
Целунах те, а после те прегърнах,
а ти пророни мъничка съзза!
О, нощ красива, в тебе се завърнах,
за този миг, ти май ми завидя?!
Отново си представям, че сме млади,
с усмихнати и весели лица...
И вярвам единствено на звездопадни,
и търсим в тях смълчани любовта!

ХРИСТО БОЯДЖИЕВ – IN MEMORIAM

ДимитърВасин

Познато

Някой в квартала ни псува живота – никой не чува какво му тежи. Голи момчета наблизно прохождат, газят съня си, не сещат лъжи. Стикса юмрука си – друг си допива. Дума засяда. Мълчи си нощта. Облак се синава с ината на бивол – рие земята. Светът застудя. Студ го сковава. Жарта на квартала жаря и свети. От нея боли съзнателна съвест, честта си избрала песен да бъде в живота бърлив. Лют е животът и лют се изправя. Ключ не опази повита душа. Влиза нощта през заключена бртва. Тъжни тела с близостта се тешат. Никой извика най-тихото утро – бърза безумно да го извърви, рано-нараняна мислите буди и се понася със луди глави...

Праведно

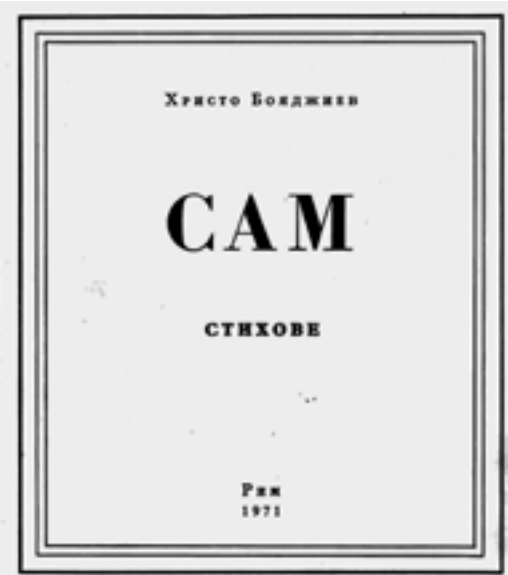
В бента се хвърлихме сухи мъжете, после на припека мокри мъжм. Парят ни мисли, жените засветят с голи тела и пладнили очи. Мили са стъпките, милост не чакат. Знаят и близост на зрели мъже. Влизат в дълбоко даже над лакът. Никое чувство страдлив не ще. Влизаме в бързи, в себе си е ласка – чувството в двете ръце си държим. Двамата отключени бряга ни пляска – идваме с чувство от мокрия химн. В бента дълбоко отново се търсим – в бента до подмола спря мисълта. Рибите мильаме с хлъзгави пръсти. Тъй и жените ще се подредят. Зрели мъже, ще поседнем насреща – мъжки и болката да изсушим – болката мъжки с жените се срещнем, в бента ще хвърлим и грях, и лъжи...

Фолклор

Аз ще ви търся додето живея. Мъжки ще мина по свои си път. Всяка нощ е и, зная го, светла. Дните ми нощите ще погребат. Вода около си жално към края – мокро око с натежала сълза. Мъжко хоро във съзнателна играе и след кръвта му ще се понеса. Трудно хоро се извива до гроба. Буден е мъртвият – ще разбере, че тишината отгоре му тропна – ще пожелае на всеки успех. Аз ще ви търся додето се спина. Първият често играе за край. А пък последният идва обърнат и към началото лудо играй. Чудо е всяко начало обратно. Още хорото си аз ще въртя. Себе си в себе си аз да изпратя и да повярвам само в кръвта...

Натежало

Есенни думи в небето се гонят. Есенна болка настига ръка и я издърпва над дума и слога, над тишината – да я повлека. С мен да остане и стигне до Бога, с мен да подкрепя и всекиго сгрей. Бог е във мен и човеку помощна да поминува във свое поле. Свое поле да си има и пазя облак ли буден над него се спре. Поглед изсипва любов и омраза. Хлябът се ражда във живо поле. Есенни думи към мене се спуснат – бягам-не бягам, прихванал ръка. Зная-не зная пред свои и чужди как забоялото... ще отрека. Себе си вода по мъжкото стръмно. С есенни мисли в сълза натежах. Утре в сезона узрял ще се върна – пак ще си бъде какъвто си бях...

Съдбата на Христо Бояджиев не е различна от тази на още наши дипломати след политическия вододел на 50-те г. от XX в. Връщайки се у нас, почти сигурно са щели да бъдат осъдени на различни срокове затвор, или нещо по-лошо. Това води до разбираем негативизъм в оценките им за новата власт. Защото всяка власт идва със своите апологети и своите отрицатели. В „Подлистници“ – „Бодили“, заглавията „За българските камбани и сребърният дискус“, „Два портрета“, „Розовият пакет с българска слава“, „Дядо Петко се би някога за Матушка Русия“, „Пютюн“ – Мишморка“, „Свободата иска и Екзарха и Караджата“, „Източният въпрос някога и сега“..., отдавна са загубили политическа актуалност. Най-общо те разглеждат отношенията ни с Русия, положението на обикновените хора у нас, историческите ретроспекции от историята ни, критични отзиви върху книги – лица на социалистическия реализъм. Днес тези текстове имат познавателно значение. Разказите пък са повече „снимки“ на конкретни наблюдения, спомени за мили български празници, или напразни опити да се впишат в реалната българска действителност, за да оцелят: „Изненадата“, „Модеризирано земеделие“, „На теферич“, „Новата карта“, „В църковната градина“, „Пътуване“, „Занаят“. Но действителна художествена дарба откриваме в лириката на Христо Бояджиев, заради която той не трябва да бъде забравен. „Бояджиев е един въглед в себе си, крайно скромнен, уединен, съзерцателен лирик. Само като далечна светкавица в неговите стихове проблесват мотиви, които напомнят за мъчителната загуба на неговата Родина. Като поет той се осъществява в саморазговор или в тихи шепоти с най-незначителни на вид неща и събития. Стиховете, състоящи се често от една, две или три думи, се изливат в разговорен тон, но в неговите стихове оживяват и картините, които среща в своето скиталчество“ – четем в „Мозайка“ мнението на Христо Огнянов. Който, за по-ясна илюстрация, превежда стихове на добрия си приятел от „Bulgarische Jahrbucher“, T. 2, 1974 г.:

Просекът
Сеоп
И равнодушно
чака.
Но вместо
Милостия
Минуващите
Изгълват
Шапката
С молби
Просекът
Да ги спаси.
„Милостия“

Поезията на Бояджиев е съзерцателна, интимно-монологична, перядко – с теософско внушение за смисъла на човешкия живот. В нея се чувства умората на емигранта, за който родният край е

преди всичко спомен, а конкретиката на днешния ден – сведена до интеграция в обществото на чуждата страна. Става дума за физическо, за интелектуално и емоционално опеляване, отразено от автора в изписаните страници. Лириката му е илюстрация на символизъм, закъснял за времето на създаването си: 60-те, до 80-те г. на XX в. Изпълнен с философско, примирено разбиране, че не сме господари на предрешената си орис, а трябва да вникваме в нейните, изпратени от Създателя послания. Темите са познати: за живота и смъртта, за любовта, отминала неизвестно къде, защо Бог е създал нашата планета и пр. За самотата на личността, общуваща с реалното в молитвен унес. Денят и нощта са внушение за доброто и злото, които неизменно ни съпътстват по волята на християнските небеса.

За мене
Всеки ден
Тече различно
Разделям времето
На части,
С които
И мера
Степената
На радостта или скръбта.

Често срещан мотив са пътищата, неводещи никде, но които трябва да се изменят. Енигматиката на реката, течана винаги в предопределената посока и никога обратно: алегория за отминаващите години и настъпващия биологичен финал. Джунглата с кънтящите гласове на неизброими същества пред уединението на автора-самотник. Стиховете са вид монологични разсъждения. Беседа с личното „аз“ на Христо Бояджиев, но почти винаги с отворен финал – знак за читателя да потърси и открие и себе си между загатнатата рима на редовете. Част от творбите напомнят кратки поеми: „Мозайка“, „Вихри“, „Тарантела“ – 1, 2 3... 9, „Кръстоносен“, „Последни вихрове“ и пр. Други са осмислени като притчи – също характерен код на символизма:

На моя бряг открих
Умаломощени чайки.
Те знаях различни песни,
Но думите не си спомнях добре.
Те бяха толкова стари,
Че всичките пера изглеждаха
Посивяло бяли.
Зададох им безчет въпроси,
Но те стояха глухоняма.
Защо избрах моя бряг печален?
Защо се спряха в тази пустота?
„Чайки“

Поетичното наследство на Христо Бояджиев напомня цветни витражи в храм на тъжното проникновение. В него мистиката отсъства, но доминира отчуждение от делничните човешки радости. Понякога реалното напомня за себе си – с надеждата България да бъде прегърната отново. То бързо отсъства пред спомени, облечени също в алегория и приглушена палитра на изразните цветове – „На Великден в село“:

Мъртваите нахлува
В двора
На запустялата ни къща,
Пристигнали
От различни краища
В старомодни облека.
Едни подпирани
На бастунци,
Други в ботуши,
Жените със забравки

Или с шапки,
Мълчаливо поглеждайки
Едни към други,
Търсящи
Невидимата връзка,
Прекъсната преди содини.

Лиричното творчество на Бояджиев прилича на тематични концентрични кръгове, свързани взаимно по силата на идейната си мащабност. Земята под Божието присъствие и животът върху нея, съпоставим с морала на стародавните скрижали. Динамичното съвремие, нарушаващо вътрешната, в случая болезнено ранена хармония на личността. Търсеното от нея уединение след неочаквани обрати в уж предначертания път. Спомените за Родина и мисълта за нея. Привидно одобрен с крехката утеха, че и тя е част от планетата, която странникът обитава. Но и с неудовлетвореност, че по силата на обстоятелствата е останала далеч и не може краят на емигрантството да свърши в нейния предел. Затова авторовите послания са донякъде откровенията на аскет, захвърлен сред човешката пустиня за изкуплението на незнания грехове. На Ахасвер с тленни цел и посока. Тук може би е мястото да се запитаме дали още трябва да делим българската литература на „емигрантска“ и „национална“.

Нейната основа, независимо от всякакви външни фактори, се основава именно върху вековната ни народопсихология. Тя диктува емоционалното ни световъзприемане и творческия му изказ върху белия лист. В случая с Христо Бояджиев – запознаваме се с безспорно надарен автор, печатал книгите си по чужди краища, несъмнено с надеждата да стигнат нявга и у нас...

Да, те са случайно и у нас, сбутани в глух край на страната. Цитатите тук са по буквалния словоред и граматика. Найвнво е да мисля, че някога ще бъдат преиздадени. Но нека припомним – те все пак са и български...

Така ми липсват
Нашиите гори
През пролет,
В ранна есен
Или през зима.
Опитай се
Да се превърнеш
В птичка,
Политнала
Безстрашно
В тъмнината,
Почувствувала
Внезапно
Ограничената си мощ.

Георги Н. Николов

ЕСЕН В “ТРИТЕ ЧИРОЗА”

и загубата на пустото мъжко може, което Господ с годините отнема, но хитричко остава мераците. Сигурно като наказание за нереглентирани някогашни пригнешения...

В старо време всички тези старчета бяха капитани – кой на лодка, кой на гемия, кой на истински кораб. Имаше даже един капитан на спасителна кула № 5. И понеже живи свидетели почти не бяха останали, всички се слагаха в графата „Капитани“. Някога, понеже бяха понадикивали в близки и далечни чужди страни, в тефтерчето на тайните служби бяха изписани като „неустойчив контингент“.

Те и днес още са си „неустойчив контингент“ по отношение на пиенето. Не могат да устоят на меката топлина и зехтинения цвят на ракията, неустойчиви са пред тръпчивия вкус на

не го беше изписал в тетрадката си. В сряда и петък слагаше в кошчето с подправките, между олиото и оцета, едно малко диктофонче и щом влезе, включваше го. А после като затворе „Трите чироа“, преписваше старателно всичко. Преди да заспи, затворил очи, виждаше една дебела книга, двама кльощави критици и огромна опашка от почитатели. А той раздава автографи и кима благосклонно... И си представя още, как му връчват литературната награда „Сребърен чироз“, как дава интервюта за телевизите и радиото; как литературните вестници са пълни с похвални рецензии. Накрая, преди напълно да заспи, си представя още, как Марулка го гледа умоилтелно и разкаяно, а той с безстрастен глас и с презрение в очите и казва, че автограф за нея в сърцето му няма...

Кой казва, че нещастната любов опустошава човека? Понякога нещастната любов разналява невероятен творчески огън и отритнатият, изпълнен със жал към себе си и с неистова омраза и ненавист към съществуото, което не е събляло бяна му, създава шедьоври, които разтърсват и разпалват човечеството. Особено ако шедьовърът е

преправен на сериали! Такива работи си представяше със затворени очи сервитьорът Седефчо в късните есенни нощи, преди да заспи неспокоен литературен сън, свит зиморничево в студената си квартира. Така че ако напролет се появи нова книга на Светлолюб Многолюбов, да знаете, че зачеването ѝ се дължи на Марулка – жената със студено сърце зад гореща гръд. Зачената ще е книгата от покрусата и омразата на Седефчо. И най-вече – тази книга ще е зачената от пиперливите и не дотам целомъдрени спомени на старчетата, които не пропускат всяка сряда и всеки петък да направят поклонение в „Трите чироа“...

Седефчо работи в „Трите чироа“ вече пета година. Лятно време изкарва доста пари. Разпознава безпогрешно първолюбените, професионалните свалчии, застарелите акули и наивните шарани, отритнатите и отхвърлените, отчаяните и мечтателите. Към всяка от тези категории Седефчо си е изработил подход, дискретно му личи, кога е съпричастен, кога е възмутен, кога съчувства, кога осъжда и кога се радва. И никога не лъже в сметките. Това му носи удовлетворителни бакшиши. А той е пестелив. И както си е малко отвезял и потаен – от тази есен е студент в Свободния университет, студент по литература. Той, още преди да го приемат, отпечата тайно две стихосбирки – „Замръзнал пламък“ и „Леден вглед“. И двете предизвикани от упоритата неотзивчивост на Марулка, мома от родния му град в Странджа, отдала сърцето си, заедно с принадлежачата му пишна гръд, на един тарикат митничар. Марулка и приятелите му, на които анонимно изпрати книгите по пощата, много се чудиха и никога не се досетиха, кой е авторът на тази сърцераздираща и громяща женската греховност поезия. На корицата пишеше Светлолюб Многолюбов. Кой ги го знае – малко ли светолюбят по баирите на поезията.

Тази есен, като слушах лакарните на старците, Седефчо си хрумна твърде подличка, но гениална идея – реши да използва разказите на старчетата, да ги записва и претвори в книга. Вече беше измислил заглавието, но от суверние

Йордан
Атанасов

ВОДА

Да следващ водата с подскоците и плавността ѝ, с играта на заблестели хълбоци, към дълбочината... Да търсим с нея пространства за духа, утробы на пещери да излъчва.

И празни утробы на жени. Да се налива в недра им, живот да зачеши. И в извор да бликнеш накрая – начало за жадия. И от слънцето гребнат, да стигнеш на пара... И пак в кръговрата.

Не си ли и ти част от водата?

САРАФОВО, КАЛ, ЛЕТИЩЕ

Тук няма злато тежко и търговец, калта и лугата са златни. Август. И ние, новите изнежени летиовници – писатели, избягали от славата – като малачета на куп налягали сме и плаваме във лугата солена с очакване за здравословно стягане и радост за душите си ранени...

А после прави, черни от калта лечебна, приличаме така на мегалити странни, загледани в планетите далечни... И сякаш сме космически посланици. Изложени на слънце златно с часове, в себе си натрупваме природа – любов, която губим в градовете – в паметки и в подземията на живота.

Но миг небето в грехот адски се тресе и самолети мощни нежната му риза раздират... И към нашите изкалжани нозе едни парцали – бели чайки слизат... И тъй, додето нови грехоти разпират вестото и слуха ни, който е обречен вместо да слуша шепота на напрат, да слуша взривове от топ небесен.

АРЕС

„Войната свърши, културата – не!“
Из печата

Войната никога не свършва след бомбите и грехота метален. Осед хората убити и прекръстени, оставя спомени за някой Сталин, за някой Хитлер или Херострат, за някой днешен мародер, убиец, пък бил той и своя брат по вара, кръв и светски маниер... Войната продължава в нас самите: в последите, в правите балкански, в душите ни и в златата прикрита, в игрите, в песните и в танците... Културата – една привидност, бряг спасителен не е, а бастион, зад който се синава, спира бяг за миг убиецът, прекръстил се на воин. Обичайте се – казва ни Иисус Христос, и Библията го повтаря. И цялата култура и изкуство...

Но друго казва Богът страшен Арес...

АДРЕС: 6003 СТ.ЗАГОРА, УЛ.ХР. БОТЕВ 4
ГЛАВЕН РЕДАКТОР: ЙОРДАН АТАНАСОВ
ТЕЛ: 042/649-110, GSM 0888 790 135
РЕДАКТОРИ: РУМЕН СТОЯНОВ, ИВАН БОЧЕВ,
КРАСИМИРА БОЖАНОВА
ИЗДАТЕЛ: НЧ “ДАСКАЛ ПЕТЪР ИВАНОВ-1988”
E-mail: lit_glas@abv.bg
Интернет страница: literaturenglas.com
IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК СТАРА ЗАГОРА
ПЕЧАТ: “ЛИТЕРА ПРИНТ” АД - СТАРА ЗАГОРА

НЕ СЕ ВРЪЩАТ И НЕ СЕ РЕДАКТИРАТ МАТЕРИАЛИ!
АБОНАМЕНТ - САМО В РЕДАКЦИЯТА

ФРАНЦ КАФКА (1883 – 1924) - 100 години от смъртта му НЕПОЗНАТИ ФРАГМЕНТИ ОТ КАФКА, СЪБРАНИ ОТ ГУСТАВ ЯНОУХ (Густав Яноух, музикант и литератор от Прага, приятел на Кафка)

Във Вашите стихове (в писмо до Г. Яноух) има премного шум. Това е типично за младостта, когато човек има излишък от сили. Този шум, макар и прекрасен, все пак е далече от истинското изкуство. Защото шумът по принцип намалява изразителността. Но аз не се считам за критик. Не мога да се превъплътя в някой друг, а след това отново да се върна към себе си и да определя с точност разстоянието между двамата. Да, аз не съм критик! Аз съм само зрител...

Светлината разсейва. Тя отвлича от мрака, от вътрешния мир. Добре е, когато светлината вземе връх над човека. Ако не съществуваша тези страшни безсънни нощи, едва ли щях да напиша и ред. Непрестанно мисля и осъзнавам своето мрачно, самотно заточение...

Всъщност поетът е доста по-малък и слаб от обикновените хора. Може би затова той по-остро и осезаемо от тях усеща тежестта на земното си битие. За артиста творчеството е страдание. Той съвсем не е някакъв исполин, по-скоро е нещо като пъстра птица, затворена в клетката на екзистенцията. А аз съм една съвсем некрасива птица, просто... гарга!

Сънищата свалят булото от действителността, с която не може да се сравни нито едно видение. Мисля, че в това е ужасът на живота, а също и силата и могъществото на Изкуството...

Никога с него не сме били в командировка, никога не сме обядвали в приказни ресторанти, а и по едно кафе не сме изпивали в някоя тиха, забавна или екзотична сладкарница. Познаваме се по-скоро от телефонни разговори, които свършваха когато паднат батериите на джипесите ни. И затова, когато планирахме да го представим в читалището на нашия град, малко се поколебах. Не, че нямаше какво да кажа за него... Ох, Боже!... За него може да се говори с часове... Но се съмнявах дали ще намеря не най-хвалебствените, а най-точните думи, защото той сам бяга от хвалебствия и всичко ще отрече... Защото... Защото той е земен човек и знае, че нито една капка дъжд не пада на случайно място и че в живота му винаги има място... за един приятел. Той живее в своя магически свят, създава творчество за обикновените хора и определя изкуството в литературата като търсене на съпричастност от братя и сестри в нравственото и духовно пространство, което е дълбоко, но познато философски и преднамерено човешки. Той има прелестно въображение, което витае в човешките души и сърца, като омекотява всички граповини, за да блеснат човешките добродетели.

Мартен Калеев не се насилва да героизира своето досие – то е богато, наситено с много труд, с радости, съмнение, неспокойни дни и нощи или признания. Роден е на 18.08.1958 год. в планинския град Вършец, обл. Монтана. Завършил е икономика, журналистика, информационни технологии.

Повечето от съвременните книги са еднодневки. Те са само слабо отражение на живота, на днешния ден. Те твърде бързо изгасват. По-добре е да се четат старите книги – класиците, Гьоте. Старото веднага разкрива своята искрена, съкровена същност – Дълговечността. Новото е преходно. Днес може да ни се стори прекрасно, а утре – да го видим като нещо нелепо, ненужно. Всъщност такъв е пътят на литературата...

Добрият актьор трябва да бъде подчертано театрален. Неговите чувства и техния израз трябва да бъдат непременно силни, доста по-силни от чувствата и от начина, по който би ги изразил зрителят, за да могат да постигнат необходимото въздействие от сцената. И за да може театърът да въздейства върху живота – да бъде по-силен, по-интензивен от обикновения живот. Такъв е законът на привличането. Защото когато стреляш нали се целиш малко по-високо от целта?

Всичко на този свят е борба. Заслужава да живее и да обича само този, който всеки ден отива да се бори за живота и за любовта, казваше великият Гьоте. А Гьоте е казал почти всичко, което се отнася до нас, хората. Затова нека да го четем и препрочитаме...

Вие искате да ви дам съвет, но аз мисля, че съм по-скоро лош съветник. Да дам съвет, за мен винаги означава да предам. Защото вески съвет е страховито отстъпление пред бъдещето, което е пробен камък на нашето настояще. Мисля, че само човек с неособено чиста съвест може да се страхува от тази проверка – човек, който не изпълнява задачите на своето време. Но кой може да знае точно каква е неговата задача? Никой! Ето защо: всеки от нас има нечиста съвест, от която, разбира се, му се иска да избяга, като заспи колкото може по-бързо.

Индийската религия ме привлича силно, но в същото време ме и отблъсква. В нея има нещо привличащо, подобно на опиума, но е и страшна. Всички тези йоги и магьосници са покорявали естествения живот, но са правели това не с пламенна любов към свободата, а с една мълчалива, ледена ненавист към живота. Мисля, че изворът на индийските религиозни учения е по-скоро песимистичен.

Шопенхауер е преди всичко майстор на езика. Това определя неговото мислене.

Той трябва да бъде четен, но не заради философията му, а единствено заради езика...

Няма приказки без кръв. Всяка приказка извира от дълбините на човешкия страх, от кръвта. Това сродява всички приказки по света. Само външната обвивка ги различава. В северните приказки фантазията не е толкова богата като в приказките на африканските племена, но мисля, че зърното, дълбочината на тъгата навсякъде е еднаква.

Убеден съм, че повечето хора съвсем не са зли. Те постъпват зле и си навличат разни вини, защото говорят и действат често пъти, без да се замислят за последствията. Тъй наречените лоши хора са по-скоро лунатици, отколкото истински злодеи.

За здравия човек животът е едно неосъзнато бягство, което той не иска да признае дори пред себе си. Бягството от мисълта, един ден – рано или късно – той ще умре. Болестта е винаги напомняне за смъртта и заедно с това – проверка на силите. Ето защо: болката, болестта, страданието са най-важните извори на религиозността...

Обикновено пресата не служи на истината. Истината е едно от малкото ценни неща, от истинските неща в човешкия живот, които могат да бъдат купени с пари. Хората я получават като подарък, както се получава красотата или любовта. А вестниците са стока, с която се търгува...

Историята се създава от грешките и героизма на всеки от нас, дори и в най-незначителния момент. Ако хвърлим камък в реката, ще се появят кръгове. Но за съжаление, повечето от нас живеят без мисълта и съзнанието за свръхиндивидуална отговорност и това е причината за всички наши нещастия.

Поетите само се мъчат с поезията си да подменят очите на хората и да променят по някакъв начин действителността. За всяка държава поетите са враждебни, ненужни елементи и когато може тя ги потиска и унищожава. Те искат промяна, докато държавата и всичките й предани слуги, министри, чиновници, депутати и други подобни в никакъв случай не искат тя да се променя...

Формата не е израз, а само стръв, вход, врата, път към съдържанието. Ако формата

все пак ни въздейства, ще успеем непременно да открием и скрития заден план.

Колкото по остарява човек, толкова повече се открива неговия кръгозор. Но затова пък жизнените му възможности намаляват с всеки изминат ден. Докато накрая от него остане само един поглед, само едно издишване. В този момент, ние оглеждаме целия си живот. За първи и за последен път...

Не се срамувайте да четете криминални книги. Всъщност и “Престъпление и наказание” на Достоевски, и “Хамлет” на Шекспир са криминални съчинения. Действието в тях се основава върху тайна, която постепенно се разкрива. Но има ли на този свят по-голяма тайна от Истината? Изкуството е само път за търсене на Истината.

Истината е това, което е нужно на всеки от нас, за да съществува. Тя не може да се получи даром или да се заплати. Всеки трябва непрекъснато да я ражда сам, в противен случай – ще загине. Защото живот без истина няма. Може би истината е самият живот.

Лъжата често пъти е израз на страх от това, което може да ни каже Нейно Величество Истината. Това е проекция на нашето собствено нищожество, на нашия грях, на всичко онова, от което се страхуваме.

Всеки осъден иска да получи отсрочка за своята присъда.

Истинската реалност почти винаги е нереално. Обърнете внимание на прелестната яснота, на чистотата и правдивостта на китайската гравюра върху дърво. Ех, ако можеше да се говори така...

Изкуството е като огледало и понякога избързва като часовник. Вземете например, Пикасо. Той първи отбеляза уродствата, които още не са измислени от нашето съзнание.

Този, който не е успял да познае цялата пълнота на живота, той не изпитва страх от смъртта. Защото страхът от смъртта е само резултат от несъществуващия живот.

Подбор и превод от английски:
Огнян СТАМБОЛИЕВ

ЛЕТОПИСЕЦЪТ НА ТИХА ОГОСТА

Работил е в сферата на културата, образованието, редактор в отдел „Култура“ на областния вестник „Септемврийско дело“ – вестник за Враца, Видин и Монтана. Автор и издател е на специализираното издание за бизнес, реклама и култура „РИСК магазин“ – Монтана, издал е единствения пълен електронен телефонен указател за Областта, многократно участвал в предавания на местни и национални, централни и ефирни медии, на БНБ, БНР, което е излъчвало негови разкази. Той е инициатор за създаване Дружеството на писателите от област Монтана, като е и първият негов председател. Главен редактор е на великолепия алманах „Огоста“, подкрепян от Община Монтана. Това е Алманахът, обединяващ творческата енергия на стотици автори, не само от страната, но и от петте континента...

За успеха, за прекрасната полиграфия и професионализма на редакторския екип в страната ни долетяха поздравителни от Китай, Бразилия, Австралия, Аржентина, а Мартен Калеев получава признание и е удостоен с високите признания „Заслужил гражданин на Вършец“/2008 г./ „Почетен гражданин на Монтана“/2018 г./ За неговия том с разкази „Всичко и нищо“ е награден от УС на Съюза на Българските писатели с признанието за белетрист на годината и с отличие за принос към българската литература.

Със своята творческа енергия и всеотдайност в служба на народа си Мартен Калеев не само заяви, но и доказа, че е голям родолюбец. Той познава душата на българина мисловно и дълбоко.

Казва: „Така де... Българинът не може да бъде обясняван с никакви европейски хейтъри... Българинът трябва да го видиш, след това да го почувстваш, а после, ако ти стиска, можеш и да го разбереш... Иначе те отнася барабар с бариерите... Като торнадо по време на луднали магически изгреви...“

Напоследък доста автори създават материали, в които описват беднотията, мизерията, духовния ужас на обезлюдените села... Но всичко в техните творби е по сведения на печата, телевизията, радиата, от интерпретациите на тоя или оня... Тоя чул, оня разбрал, пък трети – и чули и не разбрали – гърлата си раздират да разправят... Но колкото и да пишат, колкото и артистично да кривят лицата си... Няма я тръпката, няма го усета... Няма го Мартен-Калеевия разказ, изгребан от живия живот... Оня Мартен Калеев, който ще седне на брега на Огоста и със стария човек, и със детето, и с мъжа и жената, и ще води непринудения откровен разказ, който ще трогне и сърцето, и душата... Тоя Мартен Калеев, писателя, журналиста, публициста, редакторът, който вижда, че лекарят лекува с хапче, със скалпел, но и с дума, и с духовност. Защото няма ли го дхът, всичко се превръща в мъртва материя.

Винаги съм чел разказите на Мартен Калеев с тръпка. Даже понякога и нощем съм ставал, светвал съм нощната лампа и съм разгръщал разказ след разказ, от чиито прочит съм се зареждал с надежда и упование във всеки Божи ден. Изключителният дар на летописецът на Северозапада да се превъплъщава ми внушава чувство за достоверност за усещанията на хората, доказали верния ритъм на сърцето си. Мартен-Калеевия том „Всичко и нищо“ е ярко респектираш. Той е категорично доказателство за художествения талант на този летописец, разказал ни всичко с мярка на силни страсти, тънък хумор, музикални мелодии на душата и пориви към светлината. Героите в разказите на Мартен Калеев са от трудовият народ, все хора трудолюбиви, скромни, непревзети, хора с топъл човешки характер.

Без притеснения давам тая висока оценка за творчеството на Мартен Калеев, защото той е доказателство, че Северозападът днес ражда не само бедност, но и творци с мащабен замах на магическо перо, което се родее с именитите негови предшественици и е техен продължител.

Петър Доневики